

O kakovosti slovenskih učbenikov

Mnenja učencev in dijakov

Prvo poročilo

Pripravili:

red. prof. dr. Branka Čargan
izr. prof. dr. Katja Košir
Eva Kranjec
dr. Danijela Rus
red. prof. dr. Milena Ivanuš Grmek
vse Univerza v Mariboru Pedagoška fakulteta

Ljubljana, 2018.

OSEBNA IZKAZNICA PROJEKTA

Naziv operacije: Za kakovost slovenskih učbenikov (KaUč)

Termin izvajanja projekta: 1.2.2017-30.6.2022

Naziv in sedež posredniškega organa, ki dodeljuje sredstva: Republika Slovenija, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Prijavitelj (koordinator) v imenu konzorcija: Univerza v Ljubljani

Vodilni partner projekta: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

Vodja projekta in koordinator konzorcija:izr. prof. dr. Gregor Torkar

Konzorcijski partnerji projekta:

1. Univerza v Ljubljani
 - Pedagoška fakulteta
 - Filozofska fakulteta
 - Fakulteta za računalništvo in informatiko
2. Univerza v Mariboru
 - Pedagoška fakulteta
3. Univerza na Primorskem Università del Litorale
 - Pedagoška fakulteta
4. Inštitut Jožef Stefan
5. Državni izpitni center (RIC)
6. Pedagoški inštitut
7. OŠ Metlika
8. OŠ Dušana Muniha Most na Soči
9. OŠ Podgorje pri Slovenj Gradcu
10. OŠ Šmartno pod Šmarno Goro
11. Gimnazija Ledina
12. OŠ Janka Padežnika Maribor
13. OŠ Vide Pregarc
14. OŠ Radlje ob Dravi
15. Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor
16. Gimnazija Ptuj

Naziv aktivnosti: Analiza stanja (A1), cilj 7

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020, prednostna os: »10. Znanje, spretnosti in vseživljenjsko učenje za boljšo zaposljivost«, prednostna naložba »10.1 Izboljšanje enakega dostopa do vseživljenjskega učenja za vse starostne skupine pri formalnih, neformalnih in priložnostnih oblikah učenja, posodobitev znanja, spretnosti in kompetenc delovne sile ter spodbujanje prožnih oblik učenja, tudi s poklicnim svetovanjem in potrjevanjem pridobljenih kompetenc«, specifični cilj »3. Spodbujanje prožnih oblik učenja ter podpora kakovostni karierni orientaciji za šolajočo se mladino na vseh ravneh izobraževalnega sistema.

Kazalo vsebine

UČENCI NA RAZREDNI STOPNJI	3
NAMEN	3
METODOLOGIJA	3
REZULTATI IN INTERPRETACIJA	4
SKLEP	10
UČENCI NA PREDMETNI STOPNJI	12
NAMEN	12
METODOLOGIJA	12
REZULTATI IN INTERPRETACIJA	13
SKLEP	21
DIJAKI	22
NAMEN	22
METODOLOGIJA	22
REZULTATI IN INTERPRETACIJA	23
SKLEP	31

UČENCI NA RAZREDNI STOPNJI

NAMEN

Na vzorcu učencev razredne stopnje osnovne šole (učenci 4. in 5. razreda) proučujemo učbenike in sicer z naslednjih vidikov:

- uporaba učbenikov: vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference
- zaznane značilnosti učbenikov

Pri tem smo namenili pozornost učbenikom vseh predmetov 4. in 5. razreda (SLO, MAT, TJ1, LUM, GUM, DRU, NIT, GOS¹).

METODOLOGIJA

Tip raziskave

Izvedena je bila pregledna deskriptivna neeksperimentalna empirična raziskava.

Raziskovalni vzorec učencev od 1. do 5. razreda osnovne šole

V anketiranju je sodelovalo 505 učencev s sedmih osnovnih šol iz različnih regij, od tega 261 (51,7 %) fantov in 244 (48,3 %) deklet. Učenci so bili v povprečju stari 10,0 let (MIN = 9, MAX = 11, SD = 0,5). 224 (44,4 %) je bilo učencev 4. razreda, 277 (54,9 %) pa učencev 5. razreda. Štirje učenci (0,8 %) niso navedli, kateri razred obiskujejo. Povprečna ocena učencev v preteklem šolskem letu je bila 4,32 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 0,8) pri matematiki, 4,36 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 0,8) pri slovenskem jeziku in 4,35 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 0,9) pri prvem tujem jeziku. Z namenom grobe ocene socialnoekonomskega položaja vključenih učencev smo pridobili še nekaj dodatnih podatkov o lastnini in navadah družin v raziskavo vključenih učencev. Večina v raziskavo vključenih učencev poroča, da imajo doma svojo sobo (74 %), svojo pisalno mizo (90,3 %), svoje knjige (92,6 %) in dostop do interneta (92,4 %). 55,9 % učencev poroča, da imajo doma svoje revije. 10 % učencev je poročalo, da mobilni telefon uporabljajo več kot tri ure dnevno, 23,1 % jih mobilni telefon uporablja od 1 do 3 ure, 50 % manj kot eno uro, 16,9 % učencev pa je poročalo, da nimajo mobilnega telefona. Večina učencev je poročala, da nimajo tabličnega računalnika (50,6 %), namiznega računalnika (51,8 %) oziroma prenosnega računalnika (49,8 %) oziroma ga uporabljajo manj kot eno uro dnevno (35,3 – 37,6 % za različne vrste računalnikov). Od 3,6 do 4,4 % učencev je poročalo, da računalnik (tablični, namizni ali prenosni) uporabljajo več kot tri ure dnevno.

¹Kratice za učne predmete: SLO – slovenski jezik, MAT – matematika, TJ1 – prvi tuj jezik; LUM – likovna umetnost, GUM – glasbena umetnost, DRU – družba, NIT – naravoslovje in tehnika, GOS – gospodinjstvo

Večina učencev poroča, da se kot prvi tuj jezik učijo angleščino; manjši delež učencev (34; 6,5 %) poroča, da je njihov prvi tuj jezik nemščina.

Postopek zbiranja podatkov

Uporabili smo spletni anketni vprašalnik, ki je sestavljen iz sklopov anketnih vprašanj in sklopov ocenjevalnih lestvic.

Veljavnost vprašalnika temelji na upoštevanju dosedanjih znanstvenih spoznanj in pregledu učiteljev praktikov.

Zanesljivost vprašalnika smo zagotovili z natančnimi, specifičnimi vprašanji, jasnimi navodili za reševanje ter sondažno uporabo.

Objektivnost vprašalnika pripisujemo dejstvu, da anketiranje potekalo elektronsko (individualno, brez prisotnosti raziskovalca) ter da je vprašalnik sestavljen iz prevladujočega števila vprašanj zaprtega tipa, ki omogočajo objektivno razbiranje odgovorov.

Postopki obdelave podatkov

Podatke smo obdelali s postopki deskriptivne statistike (frekvenčne distribucije, osnovna deskriptivna statistika). Za preverjanje odnosov med spremenljivkami smo uporabili nekatere mere inferenčne statistike (t-test za odvisne vzorce).

4

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

V skladu s posameznimi vidiki raziskovalnega problema navajamo rezultate po podpoglavjih, in sicer najprej prikazujemo podatke, vezane na uporabo učbenikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference), nato pa podatke o zaznanih značilnostih učbenikov.

Uporaba učbenikov

Večina učencev (467, 93,4 %) poroča, da si učbenike izposodijo v šoli; le majhen delež učencev (33; 6,6 %) poroča, da si učbenikov ne izposodi v šoli.

Vrsta učbenikov

Preglednica 1 prikazuje odgovore učencev na vprašanje, kakšne vrste učbenik uporabljajo pri posameznih predmetih

Preglednica 1: Vrsta učbenikov, ki jih učenci uporabljajo pri posameznih predmetih

	tiskan učbenik		e-učbenik		tiskan in e-učbenik		brez učbenika		nimam predmeta		skupaj	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
SLO	184	37,2	19	3,8	24	4,9	260	52,6	7	1,4	494	100
MAT	187	38,0	13	2,6	25	5,1	256	52,0	11	2,2	492	100
TJ1	404	82,4	14	2,9	34	6,9	36	7,3	2	0,4	490	100
LUM	70	14,3	7	1,4	5	1,0	381	78,1	25	5,1	488	100
GUM	131	27,0	14	2,9	17	3,5	307	63,3	16	3,3	485	100
DRU	434	88,0	13	2,6	34	6,9	9	1,8	3	0,6	493	100
NIT	428	86,8	13	2,6	44	8,9	7	1,4	1	0,2	493	100
GOS	196	39,8	4	0,8	7	1,4	66	13,4	219	44,5	492	100

Iz preglednice 1 je razvidno, da pri likovni in glasbeni umetnosti ter slovenskem jeziku in pri matematiki večina učencev poroča, da učbenika ne uporabljajo. Pri prvem tujem jeziku, družbi ter naravoslovju in tehniki večina učencev poroča, da uporabljajo tiskani učbenik. Pri vseh predmetih prevladuje uporaba tiskanega učbenika; le majhen delež učencev poroča, da uporabljajo e-učbenik (samostojno ali skupaj s tiskanim učbenikom). Dejstvo, da pri vsakem predmetu majhen delež učencev poroča, da predmeta nimajo, kaže na vprašljivo veljavnost teh odgovorov; z izjemo predmeta gospodinjstvo, ki ga učenci 4. razreda zares nimajo, gre namreč za obvezne predmete v 4. in 5. razredu.

5

Pogostost uporabe učbenikov in delovnih zvezkov

V nadaljevanju nas je zanimalo, kako pogosto učenci uporabljajo učbenike in delovne zvezke za posamezne predmete pri pouku in doma.

Pogostost uporabe učbenikov

V preglednici 2 so prikazani odgovori učencev na vprašanje, kako pogosto uporabljajo učbenik pri posameznih predmetih pri pouku in doma.

Preglednica 2: Pogostost uporabe učbenikov pri pouku in doma po posameznih predmetih: frekvenca in deskriptivne statistike

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	279; 58,1	305; 66,2	134; 27,9	100; 21,7	44; 9,2	42; 9,1	23; 4,8	14; 3,0	1,61	1,49	0,84	0,78
MAT	272; 57,4	282; 61,3	84; 17,7	93; 20,2	72; 15,2	53; 11,5	46; 9,7	32; 7,0	1,77	1,64	1,03	0,94
TJ1	41; 8,5	70; 15,1	83; 17,3	181; 39,0	220; 45,7	143; 30,8	137; 28,5	70; 15,1	2,94	2,46	0,89	0,92

LUM	392; 84,8	418; 93,7	54; 11,7	19; 4,3	11; 2,2	6; 1,3	5; 1,1	3; 0,7	1,20	1,09	0,52	0,39
GUM	300; 66,1	322; 70,8	68; 15,0	87; 19,1	65; 14,3	32; 7,0	21; 4,6	14; 3,1	1,57	1,42	0,90	0,76
DRU	14; 2,9	43; 9,1	162; 33,3	193; 41,0	224; 46,1	163; 34,6	86; 17,7	72; 15,3	2,79	2,56	0,76	0,86
NIT	5; 1,0	38; 8,0	160; 32,9	210; 44,4	232; 47,7	155; 32,8	89; 18,3	70; 14,8	2,83	2,54	0,73	0,84
GOS	66; 24,2	93; 35,2	82; 30,0	92; 34,8	71; 26,0	46; 17,4	54; 19,8	33; 12,5	2,41	2,07	1,06	1,01

Iz preglednice je razvidno, da učenci pri pouku najpogosteje uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik, sledijo učbeniki za naravoslovje in tehniko, družbo, gospodinjstvo, matematiko, slovenski jezik, glasbeno umetnost in likovno umetnost. Podobno se kaže pri uporabi doma; učenci poročajo, da najpogosteje uporabljajo učbenik za družbo ter naravoslovje in tehniko, sledijo prvi tuj jezik, gospodinjstvo, matematika, slovenski jezik, glasbena umetnost in likovna umetnost. Večina učencev poroča, da tako pri pouku kot doma učbenike vseh predmetov uporabljajo nikoli ali občasno.

Preverili smo tudi, ali obstajajo statistično pomembne razlike v uporabi učbenikov za posamezne predmete pri pouku in doma. Rezultati t-testa za odvisne vzorce so pokazali, da so razlike med pogostostjo uporabe učbenikov statistično pomembne pri vseh predmetih; učenci poročajo, da učbenike pogosteje uporabljajo pri pouku kot doma ($t_{SLO} = 3,097$; $df_{SLO} = 453$; $p_{SLO} = 0,002$; $t_{MAT} = 3,780$; $df_{MAT} = 446$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{TJ1} = 11,503$; $df_{TJ1} = 451$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{LUM} = 5,527$; $df_{LUM} = 431$; $p_{LUM} = 0,000$; $t_{GUM} = 4,645$; $df_{GUM} = 431$; $p_{GUM} = 0,000$; $t_{DRU} = 5,976$; $df_{DRU} = 463$; $p_{DRU} = 0,000$; $t_{NIT} = 7,451$; $df_{NIT} = 463$; $p_{NIT} = 0,000$; $t_{GOS} = 6,888$; $df_{GOS} = 257$; $p_{GOS} = 0,000$).

Pogostost uporabe delovnih zvezkov

Preglednica 3: Pogostost uporabe delovnih zvezkov pri pouku in doma po posameznih predmetih: frekvence in deskriptivne statistike

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	7; 1,4	28; 5,8	30; 6,2	151; 31,2	255; 52,5	204; 42,1	194; 39,9	101; 20,9	3,31	2,78	0,65	0,84
MAT	10; 2,1	29; 6,0	25; 5,1	114; 23,6	176; 36,2	194; 40,1	275; 56,6	147; 30,4	3,47	2,95	0,69	0,88
TJ1	66; 13,9	85; 17,8	73; 15,3	148; 31,0	207; 43,5	166; 34,8	130; 27,3	78; 16,4	2,84	2,50	0,98	0,97

LUM	421; 93,6	430; 94,3	13; 2,9	13; 2,9	8; 1,8	8; 1,8	8; 1,8	5; 1,1	1,12	1,10	0,48	0,43
GUM	165; 35,3	204; 43,6	95; 20,3	131; 28,0	111; 23,8	86; 18,4	96; 20,6	47; 10,0	2,30	1,95	1,15	1,01
DRU	110; 23,0	124; 26,0	51; 10,7	139; 29,1	187; 39,1	135; 28,3	130; 27,2	79; 16,6	2,71	2,35	1,10	1,04
NIT	135; 28,6	153; 32,3	54; 11,4	129; 27,3	156; 33,1	117; 24,7	127; 26,9	74; 15,6	2,58	2,24	1,16	1,07
GOS	169; 65,3	179; 67,8	16; 6,2	37; 14,0	39; 15,1	28; 10,6	35; 13,5	20; 7,6	1,77	1,58	1,14	0,96

Preglednica 3 prikazuje poročanja učencev o pogostosti uporabe delovnih zvezkov pri posameznih predmetih pri pouku in doma. Razvidno je, da učenci pri pouku najpogosteje uporabljajo delovni zvezek za matematiko, sledijo delovni zvezki za slovenski jezik, prvi tuj jezik, družbo, naravoslovje in tehniko ter glasbeno umetnost. Pri pouku učenci najmanj pogosto uporabljajo delovni zvezek pri gospodinjstvu in likovni umetnosti. V enakem zaporedju si sledijo delovni zvezki po posameznih predmetih glede na poročano uporabo doma - edina razlika je, da učenci poročajo, da doma pogosteje uporabljajo delovni zvezek za matematiko kot za slovenski jezik. Iz preglednice je prav tako razvidno, da učenci pretežno poročajo, da delovne zvezke pri slovenskem jezik, matematiki in prvem tujem jeziku tako doma kot pri pouku uporabljajo občasno ali pogosto, pri glasbeni umetnosti, družbi in naravoslovju in tehniki je variabilnost odgovorov največja, pri likovni umetnosti in gospodinjstvu pa učenci najpogosteje poročajo, da delovnega zvezka ne uporabljajo nikoli.

7

Rezultati t-testa za odvisne vzorce, s katerim smo preverili, ali so razlike med pogostostjo uporabe delovnih zvezkov za posamezne predmete pri pouku in doma statistično pomembne, kažejo, da učenci pri vseh predmetih razen pri likovni umetnosti, kjer razlike niso statistično pomembne ($t_{LUM} = 0,105$; $df_{LUM} = 437$; $p_{LUM} = 0,917$), poročajo, da delovni zvezek pogosteje uporabljajo pri pouku kot doma ($t_{SLO} = 14,156$; $df_{SLO} = 473$; $p_{SLO} = 0,000$; $t_{MAT} = 12,422$; $df_{MAT} = 473$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{TJ1} = 8,449$; $df_{TJ1} = 459$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{GUM} = 8,177$; $df_{GUM} = 452$; $p_{GUM} = 0,000$; $t_{DRU} = 9,010$; $df_{DRU} = 464$; $p_{DRU} = 0,000$; $t_{NIT} = 8,469$; $df_{NIT} = 457$; $p_{NIT} = 0,000$; $t_{GOS} = 3,332$; $df_{GOS} = 248$; $p_{GOS} = 0,001$).

Na odprto vprašanje, kateri učbenik najpogosteje uporabljajo, največ učencev odgovarja, da najpogosteje uporabljajo učbenik za družbo (155), sledijo učbenik za naravoslovje in tehniko (130), angleški jezik (91), matematiko (50), slovenski jezik (27), gospodinjstvo (24), glasbeno umetnost (8) ter likovno umetnost (1).

Preference učencev

Na odprto vprašanje, kateri učbenik imajo najraje, največ učencev odgovarja, da imajo najraje učbenik za naravoslovje in tehniko (163), sledijo učbenik za družbo (111), angleški

jezik (107), matematiko (46), slovenski jezik (30), gospodinjstvo (17), glasbeno umetnost (10) in nemški jezik (6).

Zaznane značilnosti učbenikov

V Preglednici 4 so prikazani odgovori učencev na vprašanje, kjer so morali po posameznih vidikih oceniti učbenike za različne predmete. Učenci so morali za učbenik za vsak predmet oceniti, ali ustreza opisu ali ne. V Preglednici 4 so prikazane frekvence in deleži, kolikokrat je bil posamezen učbenik izbran kot tak, ki ustreza danemu opisu.

Preglednica 4: S strani učencev zaznane značilnosti učbenikov za posamezne predmete: frekvence in deleži

Značilnosti učbenikov	SLO f; %	MAT f; %	TJ1 f; %	LUM f; %	GUM f; %	DRU f; %	NIT f; %	GOS f; %
V učbeniku so vsebine, ki me zanimajo.	147; 34,0	147; 34,0	327; 75,7	41; 9,5	96; 20,3	345; 72,8	367; 77,4	86; 32,7
V učbeniku so vsebine iz vsakdanjega življenja.	175; 47,6	89; 24,2	211; 57,3	10; 2,7	50; 11,0	376; 82,6	323; 71,0	121; 48,0
Učbenik me spodbuja k razmišljanju o neznanih stvareh in njihovem pojasnjevanju.	125; 31,5	149; 37,5	271; 68,3	18; 4,5	73; 16,6	313; 71,3	342; 77,9	85; 35,0
Učbenik me motivira za učenje.	120; 30,5	157; 39,8	274; 69,5	15; 3,8	85; 20,3	292; 69,7	310; 74,0	74; 32,3
Učbenik me spodbuja, da iščem nove poti za reševanje posameznih problemov.	138; 35,3	166; 42,5	228; 58,3	18; 4,6	63; 15,4	288; 70,2	279; 68,0	75,3 3,8
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja med različnimi predmeti.	154; 38,9	161; 40,7	255; 64,4	23; 5,8	76; 17,9	306; 72,0	320; 75,3	90; 39,3
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja znotraj posameznega predmeta.	154; 36,6	163; 38,7	267; 63,4	24; 5,7	88; 20,7	322; 75,6	306; 71,8	92; 39,3
Učbenik mi je v pomoč pri iskanju potrebnih podatkov in informacij.	166; 38,2	167; 38,4	309; 79,0	14; 3,2	76; 16,6	354; 77,1	364; 79,3	110; 43,7
Učbenik me spodbuja k iskanju informacij na internetu.	153; 48	100; 31,3	194; 60,8	15; 5,6	64; 17,7	237; 65,7	242; 67,0	52; 27,2
Učbenik upošteva moje predznanje.	138; 38,5	172; 44,6	261; 67,6	27; 7,0	94; 23,6	291; 73,1	288; 72,4	84; 38,2
Učbenik mi omogoča učenje z opazovanjem, poslušanjem in izdelovanjem.	145; 37,3	109; 28,8	274; 70,4	65; 16,7	91; 22,9	223; 52,7	320; 75,7	91; 39,1
Fotografije, slike in skice v učbeniku mi pomagajo pri učenju.	163; 37	161; 36,5	340; 77,1	31; 7	94; 20,4	378; 82,2	357; 77,6	126; 49,8
Učbenik me navaja na samostojno učenje.	156; 37,7	169; 40,8	313; 75,6	14; 3,4	85; 19,9	324; 75,9	319; 74,7	89; 38,5
S pomočjo učbenika izboljšujem svoje branje.	227; 53,0	102; 23,8	303; 70,8	12; 2,8	87; 20,2	355; 82,4	323; 74,9	105; 44,9
S pomočjo učbenika izboljšujem razumevanje prebranega.	200; 47,3	104; 24,6	313; 74,0	9; 2,1	88; 20,4	337; 78,0	330; 76,4	103; 43,0

Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju so sošolcev, učiteljev, staršev in drugih.	206; 62,6	65; 19,8	149; 45,3	13; 4	55; 13,7	321; 79,9	183; 45,5	74; 35,1
Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju do okolja, učnih pripomočkov in opreme.	190; 53,2	79; 22,1	199; 55,7	22; 6,2	55; 12,9	285; 66,6	312; 72,9	69; 30,0
S pomočjo učbenika spoznavam nove besede.	169; 43,1	123; 27,0	377; 82,9	26; 5,7	120; 26,3	368; 80,5	351; 76,8	130; 51,8

Opomba. Krepko so označeni deleži nad 50 %.

Iz Preglednice 4 je razvidno, da večina učencev večini učbenikom ne pripisuje ponujenih pozitivnih atributov. Izjema so učbeniki za prvi tuj jezik ter za družbo in naravoslovje in tehniko, ki jim je večinski delež učencev pripisal skoraj vse ponujene pozitivne opisnike. Prav tako je več kot polovica učencev ocenila, da jim učbenik za slovenski jezik omogoča izboljševanje svojega branja in jih spodbuja k lepemu vedenju tako do ljudi kot do (učnega) okolja, učbenik za gospodinjstvo pa jim omogoča spoznavanje novih besed.

Zadnje vprašanje je od učencev zahtevalo, da izberejo en predmet ter nato učna gradiva, ki jih uporabljajo, ko se pripravljajo na ocenjevanje znanja pri tem predmetu, razvrstijo po pogostosti (1 – najmanj pogosto, 5 – najbolj pogosto). Odgovorov v analizi nismo delili po posameznih predmetih².

9

Preglednica 5: Pogostost uporabe posameznih učnih gradiv pri pripravljanju na ocenjevanje znanja

	1 f; %	2 f; %	3 f; %	4 f; %	5 f; %
šolski zvezek	82; 16,9	73; 15,0	58; 11,9	165; 34,0	108; 22,2
učbenik	114; 23,8	72; 15,0	78; 16,3	76; 15,9	139; 29,0
vsebine, ki jih najdem na spletnih straneh	103; 21,4	188; 37,2	87; 17,2	62; 12,3	42; 8,7
spletne strani, namenjene učenju	147; 30,6	116; 24,1	58; 12,1	73; 15,2	87; 18,1
delovni zvezek (učni listi, delovni listi)	40; 8,2	37; 7,6	204; 42,0	106; 21,8	99; 20,4

Opomba. Učenci so učna gradiva razvrstili po pogostosti od 1 (najmanj pogosto) do 5 (najbolj pogosto).

Kot je razvidno iz Preglednice 5, učenci pri pripravi na preverjanje in ocenjevanje znanja najpogosteje uporabljajo šolski zvezek, učbenik in delovni zvezek, pri čemer je razpršenost

² Razlog je, da je bila anketa pripravljena tako, da so učenci sami vpisali ime predmeta. Pri tem so uporabljali različna imena (tudi zaradi lapsusov in jezikovnih napak), zato je posamezen predmet lahko zapisan z zelo veliko različnimi imeni.

odgovorov za vsa učna gradiva precejšnja. Še posebej velja izpostaviti, da je delež učencev, ki poročajo, da se na ocenjevanje najmanj pogosto pripravljajo s pomočjo učbenika, skoraj enak kot delež tistih, ki poročajo, da se s pomočjo učbenika na ocenjevanje pripravljajo najbolj pogosto. Spletni viri so bili kot učna gradiva s strani večine učencev ocenjeni kot ne zelo pogosto uporabljani, kljub temu pa ni zanemarljiv delež tistih, ki tovrstna gradiva pri pripravi na ocenjevanje pogosto uporabljajo.

SKLEP

Z anketiranjem učencev 4. in 5. razreda v šolskem letu 2017/2018 smo proučili uporabo učbenikov pri posamezni učnih predmetov z več vidikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe učbenikov, zaznane značilnosti učbenikov, preference učencev).

Na osnovi opravljenih analiz ugotavljamo naslednje:

- po poročanju učencev pri vseh predmetih prevladuje uporaba tiskanega učbenika, le majhen delež učencev poroča, da uporabljajo e-učbenik (samostojno ali skupaj s tiskanim učbenikom);
- delež učencev, ki poročajo, da učbenika ne uporabljajo, je pri tujem jeziku, družbi ter naravoslovju in tehniki manjši kot pri likovni in glasbeni umetnosti, slovenskem jeziku in matematiki;
- večina učencev poroča, da tako pri pouku kot doma učbenike vseh predmetov uporabljajo nikoli ali občasno;
- učenci tako pri pouku kot doma najpogosteje uporabljajo učbenike za prvi tuj jezik, naravoslovje in tehniko in družbo;
- učenci tako pri pouku kot doma najpogosteje uporabljajo delovne zvezke za matematiko, slovenski jezik, prvi tuj jezik, družbo, naravoslovje in tehniko ter glasbeno umetnost;
- učenci pretežno poročajo, da delovne zvezke pri slovenskem jeziku, matematiki in prvem tujem jeziku tako doma kot pri pouku uporabljajo občasno ali pogosto, pri glasbeni umetnosti, družbi in naravoslovju in tehniki je variabilnost odgovorov največja, pri likovni umetnosti in gospodinjstvu pa učenci najpogosteje poročajo, da delovnega zvezka ne uporabljajo nikoli;
- učenci tako učbenike kot delovne zvezke pri vseh predmetih uporabljajo pogosteje pri pouku kakor doma (izjema so delovni zvezki pri LUM, kjer ni razlik med pogostostjo uporabe pri pouku in doma);
- večina učencev poroča, da imajo najraje učbenik za naravoslovje in tehniko, najpogosteje pa uporabljajo učbenik za družbo;
- učenci najbolj pozitivno ocenjujejo značilnosti učbenikov za prvi tuj jezik, družbo ter naravoslovje in tehniko;

- pri pripravi na ocenjevanje znanja učenci najpogosteje uporabljajo učbenik, šolski zvezek in delovni zvezek.

UČENCI NA PREDMETNI STOPNJI

NAMEN

Na vzorcu učencev predmetne stopnje osnovne šole (učenci od 6. do 9. razreda) proučujemo učbenike in sicer z naslednjih vidikov:

- uporaba učbenikov: vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference
- zaznane značilnosti učbenikov

Pri tem smo namenili pozornost učbenikom vseh predmetov od 6. do 9. razreda (SLO, MAT, TJ1, TJ2, LUM, GUM, GEO, ZGO, DKE, FIZ, KEM, BIO, NAR, TIT, GOS³).

METODOLOGIJA

Tip raziskave

Izvedena je bila pregledna deskriptivna neeksperimentalna empirična raziskava.

Raziskovalni vzorec učencev od 6. do 9. razreda osnovne šole

12

V anketiranju je sodelovalo 720 učencev s sedmih osnovnih šol iz različnih regij, od tega 377 (52,4 %) fantov in 343 (47,6 %) deklet. Učenci so bili v povprečju stari 12,59 let (MIN = 11, MAX = 15, SD = 1,025). 237 (32,9 %) je bilo učencev 6. razreda, 250 (34,7 %) učencev 7. razreda, 179 (24,9 %) učencev 8. razreda in 54 (7,5 %) pa učencev 9. razreda. Povprečna ocena učencev v preteklem šolskem letu je bila 3,73 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 1,1) pri matematiki, 3,84 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 1,0) pri slovenskem jeziku in 3,96 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 1,1) pri prvem tujem jeziku. Z namenom grobe ocene socialnoekonomskega položaja vključenih učencev smo pridobili še nekaj dodatnih podatkov o lastnini in navadah družin v raziskavo vključenih učencev. Večina v raziskavo vključenih učencev poroča, da imajo doma svojo sobo (80,6 %), svojo pisalno mizo (94,7 %), svoje knjige (82,7 %) in dostop do interneta (98,0 %). 61,1 % učencev poroča, da imajo doma svoje revije. 24,5 % učencev je poročalo, da mobilni telefon uporabljajo več kot tri ure dnevno, 36,2 % jih mobilni telefon uporablja od 1 do 3 ure, 36,1 % manj kot eno uro, 3,2 % učencev pa je poročalo, da nimajo mobilnega telefona. Delež učencev je poročal, da nimajo tabličnega računalnika (54,1 %), namiznega računalnika (41,8 %) oziroma prenosnega računalnika (33,7 %). Od 37,0 do 45,0 % učencev (deleži za različne vrste

³ Kratice za učne predmete: SLO – slovenski jezik, MAT – matematika, TJ1 – prvi tuj jezik; TJ2 – drugi tuj jezik; LUM – likovna umetnost, GUM – glasbena umetnost, GEO – geografija, ZGO – zgodovina, DKE – domovinska in državljanska vzgoja ter etika, FIZ – fizika, KEM – kemija, BIO – biologija, NAR – naravoslovje, TIT – tehnika in tehnologija, GOS – gospodinjstvo.

računalnikov) računalnik uporablja manj kot eno uro dnevno, od 4,6 do 11,3 % med eno in tri ure dnevno ter od 4,6 do 7,6 % več kot tri ure dnevno.

Postopek zbiranja podatkov

Uporabili smo spletni anketni vprašalnik, ki je sestavljen iz sklopov anketnih vprašanj in sklopov ocenjevalnih lestvic.

Veljavnost vprašalnika temelji na upoštevanju dosedanjih znanstvenih spoznanj in pregledu učiteljev praktikov.

Zanesljivost vprašalnika smo zagotovili z natančnimi, specifičnimi vprašanji, jasnimi navodili za reševanje ter sondažno uporabo.

Objektivnost vprašalnika pripisujemo dejstvu, da anketiranje potekalo elektronsko (individualno, brez prisotnosti raziskovalca) ter da je vprašalnik sestavljen iz prevladujočega števila vprašanj zaprtega tipa, ki omogočajo objektivno razbiranje odgovorov.

Postopki obdelave podatkov

Podatke smo obdelali s postopki deskriptivne statistike (frekvenčne distribucije, osnovna deskriptivna statistika). Za preverjanje odnosov med spremenljivkami smo uporabili nekatere mere inferenčne statistike (t-test za odvisne vzorce).

13

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

V skladu s posameznimi vidiki raziskovalnega problema navajamo rezultate po podpoglavjih, in sicer najprej prikazujemo podatke, vezane na uporabo učbenikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference), nato pa podatke o zaznanih značilnostih učbenikov.

Uporaba učbenikov

Večina učencev (632, 93,5 %) poroča, da si učbenike izposodijo v šoli; le majhen delež učencev (44; 6,5 %) poroča, da si učbenikov ne izposodi v šoli.

Vrsta učbenikov

Preglednica 1 prikazuje odgovore učencev na vprašanje, kakšne vrste učbenik uporabljajo pri posameznih predmetih

Preglednica 1: Vrsta učbenikov, ki jih učenci uporabljajo pri posameznih predmetih

	tiskan učbenik		e-učbenik		tiskan in e-učbenik		brez učbenika		nimam predmeta		skupaj	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
SLO	411	59,0	22	3,2	45	6,5	209	30	10	1,4	697	100
MAT	503	71,4	20	2,8	40	5,7	133	18,9	8	1,1	704	100
TJ1	647	92,7	6	0,9	31	4,4	12	1,7	2	0,3	698	100
TJ2	261	39,4	6	0,9	15	2,3	81	12,2	300	45,2	663	100
LUM	356	52,0	1	0,1	7	1,0	306	44,7	15	2,2	685	100
GUM	413	60,5	4	0,6	16	2,3	239	35,0	11	1,6	683	100
GEO	570	82,0	8	1,2	48	6,9	61	8,8	8	1,2	695	100
ZGO	613	88,2	3	0,4	28	4,0	49	7,1	2	0,3	695	100
DKE	390	56,8	2	0,3	23	3,3	17	2,5	255	37,1	687	100
FIZ	191	28,0	8	1,2	20	2,9	28	4,1	435	63,8	682	100
KEM	203	29,8	4	0,6	26	3,8	16	2,3	433	63,5	682	100
BIO	177	26,3	9	1,3	50	7,4	13	1,9	424	63,0	673	100
NAR	396	57,1	24	3,5	80	11,5	10	1,4	183	26,4	693	100
TIT	499	71,8	6	0,9	12	1,7	128	18,4	50	7,2	695	100
GOS	235	34,2	2	0,3	12	1,7	33	4,8	405	59,0	687	100

Iz preglednice 1 je razvidno, da pri vseh predmetih učenci pretežno uporabljajo tiskan učbenik. Pr vseh predmetih zelo majhen delež učencev poroča, da uporabljajo e-učbenik; največ jih je pri slovenskem jeziku, matematiki in naravoslovju. Prav tako majhen delež učencev poroča, da uporabljajo tako tiskan kot e-učbenik, tudi teh je največ pri slovenskem jeziku, matematiki in naravoslovju, poleg tega pa še pri geografiji in biologiji. Dokaj velik delež učencev poroča, da ne uporabljajo nikakršnega učbenika – največ pri likovni in glasbeni umetnosti, precej pa tudi pri slovenskem jeziku.

Pogostost uporabe učbenikov in delovnih zvezkov

V nadaljevanju nas je zanimalo, kako pogosto učenci uporabljajo učbenike in delovne zvezke za posamezne predmete pri pouku in doma.

Pogostost uporabe učbenikov

V preglednici 2 so prikazani odgovori učencev na vprašanje, kako pogosto uporabljajo učbenik pri posameznih predmetih pri pouku in doma.

Preglednica 2: Pogostost uporabe učbenikov pri pouku in doma po posameznih predmetih:
frekvence in deskriptivne statistike

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	308; 45,2	363; 54,2	136; 20,0	159; 23,7	132; 19,4	94; 14,0	105; 15,4	54; 8,1	2,05	1,76	1,12	0,97
MAT	164; 24,0	189; 28,2	85; 12,4	139; 20,8	174; 25,5	177; 26,5	260; 38,1	163; 24,4	2,78	2,47	1,19	1,14
TJ1	21; 3,1	89; 13,3	74; 10,8	205; 30,6	258; 37,6	195; 29,1	344; 48,6	128; 26,9	3,32	2,70	0,78	1,01
TJ2	89; 25,4	136; 37,3	82; 23,4	113; 31,0	95; 27,1	68; 18,6	85; 24,2	45; 13,2	2,50	2,08	1,12	1,04
LUM	304; 45,7	515; 78,3	292; 43,9	98; 14,9	43; 6,5	22; 3,3	26; 3,9	23; 3,5	1,69	1,32	0,76	0,70
GUM	267; 39,5	369; 55,6	232; 34,4	158; 23,8	82; 12,1	90; 13,6	95; 14,1	47; 7,1	2,01	1,72	1,04	0,95
GEO	102; 15,0	154; 22,9	154; 22,6	202; 30,1	240; 35,2	193; 28,7	185; 27,2	123; 18,3	2,75	2,42	1,02	1,04
ZGO	59; 8,6	117; 17,4	168; 24,6	225; 33,5	219; 32,1	193; 28,7	237; 34,7	137; 20,4	2,93	2,52	0,97	1,09
DKE	34; 7,9	118; 26,6	116; 26,8	140; 31,6	145; 33,5	105; 23,7	138; 31,9	80; 18,1	2,89	2,33	0,94	1,06
FIZ	56; 22,5	80; 32,0	65; 26,1	76; 30,4	67; 26,9	58; 23,2	61; 24,5	36; 14,4	2,53	2,20	1,09	1,04
KEM	32; 12,8	58; 23,4	72; 28,8	68; 27,4	79; 31,6	70; 28,2	67; 26,8	52; 21,0	2,72	2,47	1,00	1,07
BIO	24; 9,6	46; 18,3	40; 16,0	64; 25,5	89; 35,6	71; 28,3	97; 38,8	70; 27,9	3,04	2,66	0,97	1,07
NAR	33; 6,8	70; 14,6	144; 29,7	165; 34,4	171; 35,3	158; 33,0	137; 28,2	86; 18,0	2,88	2,54	0,91	0,95
TIT	192; 30,3	349; 55,8	295; 46,5	178; 28,5	82; 12,9	62; 9,9	65; 10,3	36; 5,8	2,03	1,66	0,92	0,88
GOS	43; 16,0	105; 37,5	97; 36,1	84; 30,0	84; 31,2	58; 20,7	45; 16,7	33; 11,8	2,45	2,07	0,95	1,03

Iz preglednice je razvidno, da učenci pri pouku najpogosteje uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik, sledijo učbeniki za biologijo, zgodovino, domovinsko in državljansko vzgojo ter etiko, naravoslovje, matematiko, geografijo, kemijo, fiziko, gospodinjstvo, drugi tuj jezik, slovenščino, tehniko in tehnologijo, glasbeno umetnost ter likovno umetnost. Podobno se

kaže pri uporabi doma; učenci poročajo, da najpogosteje uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik, biologijo, zgodovino, naravoslovje, matematiko, kemijo, geografijo, domovinsko in državljansko vzgojo ter etiko, fiziko, drugi tuj jezik, gospodinjstvo, slovenščino, glasbeno umetnost, tehniko in tehnologijo ter likovno umetnost.

Preverili smo tudi, ali obstajajo statistično pomembne razlike v uporabi učbenikov za posamezne predmete pri pouku in doma. Rezultati t-testa za odvisne vzorce so pokazali, da so razlike med pogostostjo uporabe učbenikov statistično pomembne pri vseh predmetih; učenci poročajo, da učbenike pogosteje uporabljajo pri pouku kot doma ($t_{SLO} = 8,057$; $df_{SLO} = 654$; $p_{SLO} = 0,000$; $t_{MAT} = 8,238$; $df_{MAT} = 652$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{TJ1} = 15,977$; $df_{TJ1} = 653$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{TJ2} = 8,116$; $df_{TJ2} = 329$; $p_{TJ2} = 0,000$; $t_{LUM} = 11,879$; $df_{LUM} = 630$; $p_{LUM} = 0,000$; $t_{GUM} = 7,255$; $df_{GUM} = 643$; $p_{GUM} = 0,000$; $t_{GEO} = 9,083$; $df_{GEO} = 657$; $p_{GEO} = 0,000$; $t_{ZGO} = 11,866$; $df_{ZGO} = 659$; $p_{ZGO} = 0,000$; $t_{DKE} = 11,228$; $df_{DKE} = 411$; $p_{DKE} = 0,000$; $t_{FIZ} = 5,182$; $df_{FIZ} = 232$; $p_{FIZ} = 0,000$; $t_{KEM} = 3,570$; $df_{KEM} = 232$; $p_{KEM} = 0,000$; $t_{BIO} = 6,317$; $df_{BIO} = 234$; $p_{BIO} = 0,000$; $t_{NAR} = 6,729$; $df_{NAR} = 449$; $p_{NAR} = 0,000$; $t_{TIT} = 10,971$; $df_{TIT} = 600$; $p_{TIT} = 0,000$; $t_{GOS} = 7,131$; $df_{GOS} = 242$; $p_{GOS} = 0,000$).

Pogostost uporabe delovnih zvezkov

Preglednica 3: Pogostost uporabe delovnih zvezkov pri pouku in doma po posameznih predmetih: frekvence in deskriptivne statistike

16

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	107; 15,8	150; 22,2	57; 8,4	189; 28,0	228; 33,6	217; 32,1	287; 42,3	119; 17,6	3,02	2,45	1,07	2,02
MAT	398; 60,0	414; 61,9	46; 6,9	67; 10,0	65; 9,8	84; 12,6	153; 23,3	104; 15,5	1,96	1,82	1,28	1,16
TJ1	63; 9,3	111; 16,5	127; 18,8	200; 29,8	260; 38,5	232; 34,6	226; 33,4	128; 19,1	2,96	2,56	0,95	0,98
TJ2	177; 50,4	136; 37,3	50; 14,2	113; 31,0	68; 19,4	68; 18,6	56; 16,0	48; 13,2	2,01	1,78	1,16	1,06
LUM	570; 89,1	515; 78,3	30; 4,7	98; 14,9	22; 3,4	22; 3,3	18; 2,8	23; 3,5	1,20	1,17	0,63	0,56
GUM	366; 55,5	369; 55,6	62; 9,4	158; 23,8	87; 13,2	90; 13,6	144; 21,9	47; 7,1	2,01	1,65	1,25	1,00
GEO	166; 24,8	154; 22,9	163; 24,4	202; 30,1	203; 30,3	193; 28,7	137; 20,5	123; 18,3	2,46	2,19	1,08	1,01
ZGO	256; 38,3	117; 17,4	108; 16,1	225; 33,5	176; 26,3	193; 26,8	129; 19,3	137; 20,4	2,27	1,93	1,16	1,02

DKE	307; 71,9	118; 26,6	42; 9,8	140; 31,6	42; 9,8	105; 23,7	36; 8,4	80; 18,1	1,55	1,42	0,98	0,84
FIZ	82; 33,6	80; 32,0	39; 16,0	76; 30,4	66; 27,0	58; 23,2	57; 23,4	36; 14,4	2,40	2,11	1,18	1,16
KEM	70; 29,0	58; 23,4	47; 19,5	68; 27,4	73; 30,3	70; 28,2	51; 21,2	52; 21,0	2,44	2,10	1,12	1,09
BIO	93; 38,8	46; 18,3	28; 11,7	64; 25,5	49; 20,4	71; 28,3	70; 29,2	70; 27,9	2,40	2,14	1,27	1,12
NAR	248; 51,8	70; 14,6	42; 8,8	165; 34,4	113; 23,6	158; 33,0	76; 15,9	86; 18,0	2,04	1,87	1,78	1,07
TIT	471; 76,6	349; 55,8	79; 12,8	178; 28,5	38; 6,2	62; 9,9	27; 4,4	36; 5,8	1,38	1,24	0,79	0,64
GOS	84; 30,4	105; 37,5	49; 17,8	84; 30,0	91; 33,0	58; 20,7	52; 18,8	33; 11,8	2,40	2,06	1,11	1,04

Preglednica 3 prikazuje poročanja učencev o pogostosti uporabe delovnih zvezkov pri posameznih predmetih pri pouku in doma. Razvidno je, da učenci pri pouku najpogosteje uporabljajo delovni zvezek za slovenščino, sledijo delovni zvezki za prvi tuj jezik, geografijo, kemijo, biologijo, gospodinjstvo in fiziko. Pri delovnih zvezkih vseh ostalih predmetih so učenci najpogosteje poročali, da jih pri pouku ne uporabljajo. Učenci poročajo, da doma najpogosteje uporabljajo delovni zvezek za prvi tuj jezik, sledijo delovni zvezek za slovenski jezik, geografijo, biologijo, fiziko in kemijo. Za vse ostale delovne zvezke večina učencev poroča, da jih doma nikoli ne uporabljajo.

17

Rezultati t-testa za odvisne vzorce, s katerim smo preverili, ali so razlike med pogostostjo uporabe delovnih zvezkov za posamezne predmete pri pouku in doma statistično pomembne, kažejo, da učenci pri vseh predmetih poročajo, da delovni zvezek pogosteje uporabljajo pri pouku kot doma ($t_{SLO} = 16,416$; $df_{SLO} = 662$; $p_{SLO} = 0,000$; $t_{MAT} = 4,643$; $df_{MAT} = 649$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{TJ1} = 12,162$; $df_{TJ1} = 657$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{TJ2} = 4,745$; $df_{TJ2} = 325$; $p_{TJ2} = 0,000$; $t_{LUM} = 2,900$; $df_{LUM} = 618$; $p_{LUM} = 0,004$; $t_{GUM} = 10,177$; $df_{GUM} = 640$; $p_{GUM} = 0,000$; $t_{GEO} = 7,716$; $df_{GEO} = 644$; $p_{GEO} = 0,000$; $t_{ZGO} = 10,582$; $df_{ZGO} = 649$; $p_{ZGO} = 0,000$; $t_{DKE} = 3,839$; $df_{DKE} = 403$; $p_{DKE} = 0,000$; $t_{FIZ} = 5,576$; $df_{FIZ} = 232$; $p_{FIZ} = 0,000$; $t_{KEM} = 6,568$; $df_{KEM} = 231$; $p_{KEM} = 0,000$; $t_{BIO} = 3,906$; $df_{BIO} = 230$; $p_{BIO} = 0,000$; $t_{NAR} = 6,729$; $df_{NAR} = 449$; $p_{NAR} = 0,000$; $t_{TIT} = 10,971$; $df_{TIT} = 600$; $p_{TIT} = 0,000$; $t_{GOS} = 7,131$; $df_{GOS} = 242$; $p_{GOS} = 0,000$) ($t_{SLO} = 8,057$; $df_{SLO} = 654$; $p_{SLO} = 0,000$; $t_{MAT} = 8,238$; $df_{MAT} = 652$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{TJ1} = 15,977$; $df_{TJ1} = 653$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{TJ2} = 8,116$; $df_{TJ2} = 329$; $p_{TJ2} = 0,000$; $t_{LUM} = 11,879$; $df_{LUM} = 630$; $p_{LUM} = 0,000$; $t_{GUM} = 7,255$; $df_{GUM} = 643$; $p_{GUM} = 0,000$; $t_{GEO} = 9,083$; $df_{GEO} = 657$; $p_{GEO} = 0,000$; $t_{ZGO} = 11,866$; $df_{ZGO} = 659$; $p_{ZGO} = 0,000$; $t_{DKE} = 11,228$; $df_{DKE} = 411$; $p_{DKE} = 0,000$; $t_{FIZ} = 5,182$; $df_{FIZ} = 232$; $p_{FIZ} = 0,000$; $t_{KEM} = 3,570$; $df_{KEM} = 232$; $p_{KEM} = 0,000$; $t_{BIO} = 6,317$; $df_{BIO} = 234$; $p_{BIO} = 0,000$; $t_{NAR} = 5,031$; $df_{NAR} = 450$; $p_{NAR} = 0,000$; $t_{TIT} = 5,424$; $df_{TIT} = 588$; $p_{TIT} = 0,000$; $t_{GOS} = 5,914$; $df_{GOS} = 256$; $p_{GOS} = 0,000$).

Na odprto vprašanje, kateri učbenik najpogosteje uporabljajo, največ učencev odgovarja, da najpogosteje uporabljajo učbenik za matematiko (242), sledijo učbenik angleški jezik (173),

zgodovino (62), geografijo (51), slovenski jezik (27), biologijo (22), kemijo (15), domovinsko in državljansko vzgojo ter etiko (11), glasbeno umetnost (7), nemški jezik (5), naravoslovje (2), fiziko (2), gospodinjstvo (1) in tehniko in tehnologijo (1).

Preference učencev

Na odprto vprašanje, kateri učbenik imajo najraje, največ učencev odgovarja, da imajo najraje učbenik za angleški jezik (159), sledijo učbenik za matematiko (99), zgodovino (99), geografijo (74), naravoslovje (43), slovenski jezik (30), biologijo (28), domovinsko in državljansko vzgojo ter etiko (23), tehniko in tehnologijo (22), kemijo (19), glasbeno umetnost (18), likovno umetnost (13), gospodinjstvo (11), fiziko (8), nemški jezik (8) in italijanski jezik (1).

Zaznane značilnosti učbenikov

V Preglednicah 4 in 5 so prikazani odgovori učencev na vprašanje, kjer so morali po posameznih vidikih oceniti učbenike za različne predmete. Učenci so morali za učbenik za vsak predmet oceniti, ali ustreza opisu ali ne. V Preglednicah 4 in 5 so prikazane frekvence in deleži, kolikokrat je bil posamezen učbenik izbran kot tak, ki ustreza danemu opisu.

18

Preglednica 4: S strani učencev zaznane značilnosti učbenikov za predmete SLO, MAT, TJ1, TJ2, LUM, GUM, GEO IN ZGO: frekvence in deleži⁴

Značilnosti učbenikov	SLO f; %	MAT f; %	TJ1 f; %	TJ2 f; %	LUM f; %	GUM f; %	GEO f; %	ZGO f; %
V učbeniku so vsebine, ki me zanimajo.	159; 23,9	220; 33,3	327; 49,5	80; 12,1	100; 15,1	93; 14,1	301; 45,5	392; 59,3
V učbeniku so vsebine iz vsakdanjega življenja.	214; 33,6	258; 40,5	300; 47,1	76; 11,9	47; 7,4	65; 10,2	359; 56,4	206; 32,3
Učbenik me spodbuja k razmišljanju o neznanih stvareh in njihovem pojasnjevanju.	120; 20,1	193; 32,4	198; 33,2	55; 9,2	63; 10,6	70; 11,7	274; 46,0	369; 61,9
Učbenik me motivira za učenje.	104; 20,0	161; 30,9	201; 38,6	53; 10,2	48; 9,2	69; 13,2	210; 40,3	229; 44,0
Učbenik me spodbuja, da iščem nove poti za reševanje posameznih problemov.	135; 26,3	257; 50,1	170; 33,1	44; 8,6	50; 9,7	52; 10,1	161; 31,4	183; 35,7
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja med različnimi predmeti.	173; 29,8	217; 37,4	240; 41,4	66; 11,4	66; 11,4	104; 17,9	244; 42,1	263; 45,3
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja znotraj posameznega predmeta.	158; 27,4	242; 41,9	237; 41,1	70; 12,1	77; 13,3	82; 14,2	249; 43,2	254; 44,0
Učbenik mi je v pomoč pri iskanju potrebnih podatkov in informacij.	219; 35,2	261; 42,0	297; 47,7	86; 13,8	96; 15,4	136; 21,9	356; 57,2	360; 57,9

⁴ Učbenike za vse predmete so ocenjevali vsi učenci – torej tudi tisti, ki predmeta v določenem razredu nimajo. Ti jim seveda niso pripisali navedenih značilnosti in zato so deleži pri teh predmetih manjši.

Učbenik me spodbuja k iskanju informacij na internetu.	128; 25,3	110; 21,8	179; 35,4	53; 10,5	49; 9,7	62; 12,3	214; 42,4	209; 41,4
Učbenik upošteva moje predznanje.	184; 33,0	239; 42,9	268; 48,1	68; 12,2	67; 12,0	91; 16,3	231; 41,5	207; 37,2
Učbenik mi omogoča učenje z opazovanjem, poslušanjem in izdelovanjem.	120; 22,6	120; 22,6	246; 46,2	69; 13,0	113; 21,1	108; 20,3	151; 28,4	134; 25,2
Fotografije, slike in skice v učbeniku mi pomagajo pri učenju.	157; 24,7	214; 33,6	281; 44,2	87; 13,7	118; 18,6	134; 21,1	369; 58,0	368; 57,9
Učbenik me navaja na samostojno učenje.	168; 30,7	209; 38,2	241; 44,1	69; 12,6	66; 12,1	90; 16,5	254; 46,4	260; 47,5
S pomočjo učbenika izboljšujem svoje branje.	312; 53,7	109; 18,8	262; 45,1	90; 15,5	61; 10,5	85; 14,6	215; 37,0	227; 39,1
S pomočjo učbenika izboljšujem razumevanje prebranega.	259; 45,2	151; 26,4	252; 44,0	75; 12,9	59; 10,3	88; 15,4	227; 39,6	243; 42,4
Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju so sošolcev, učiteljev, staršev in drugih.	187; 46,6	85; 21,2	131; 32,7	43; 10,7	45; 11,2	48; 12,0	105; 26,2	126; 31,4
Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju do okolja, učnih pripomočkov in opreme.	138; 28,9	97; 20,3	133; 27,9	46; 9,6	66; 13,8	57; 11,9	266; 55,8	156; 32,7
S pomočjo učbenika spoznavam nove besede.	286; 44,9	204; 32,0	414; 65,0	156; 24,5	105; 16,5	137; 21,5	283; 44,4	295; 46,3

Opomba. Krepko so označeni deleži nad 50 %.

Preglednica 5: S strani učencev zaznane značilnosti učbenikov za predmete DKE, FIZ, KEM, BIO, NAR, TIT, GOS: frekvence in deleži⁵

Značilnosti učbenikov	DKE f; %	FIZ f; %	KEM f; %	BIO f; %	NAR f; %	TIT f; %	GOS f; %
V učbeniku so vsebine, ki me zanimajo.	184; 30,0	79; 12,9	115; 18,7	130; 21,2	282; 45,9	157; 25,6	135; 22,0
V učbeniku so vsebine iz vsakdanjega življenja.	269; 43,2	108; 17,3	95; 15,2	138; 22,2	290; 46,5	156; 25,0	163; 26,2
Učbenik me spodbuja k razmišljanju o neznanih stvareh in njihovem pojasnjevanju.	155; 26,9	93; 16,1	110; 19,1	119; 20,6	294; 51,0	112; 19,4	93; 16,1
Učbenik me motivira za učenje.	118; 24,9	60; 11,7	85; 16,5	109; 21,1	242; 47,0	112; 21,7	105; 20,4
Učbenik me spodbuja, da iščem nove poti za reševanje posameznih problemov.	176; 33,5	73; 13,9	74; 14,1	79; 15,0	219; 41,7	122; 23,2	91; 17,3
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja med različnimi predmeti.	150; 27,5	93; 17,1	99; 18,2	108; 19,8	272; 49,9	156; 28,6	104; 19,1
Učbenik mi omogoča, da povezujem znanja znotraj posameznega predmeta.	173; 32,1	80; 14,8	101; 18,7	101; 18,7	261; 48,5	136; 25,2	101; 18,7
Učbenik mi je v pomoč pri iskanju potrebnih podatkov in informacij.	210; 35,7	90; 15,3	118; 20,0	130; 22,1	298; 50,6	117; 19,9	136; 27,2

⁵ Učbenike za vse predmete so ocenjevali vsi učenci – torej tudi tisti, ki predmeta v določenem razredu nimajo. Ti jim seveda niso pripisali navedenih značilnosti in zato so deleži pri teh predmetih manjši.

Učbenik me spodbuja k iskanju informacij na internetu.	136; 27,2	57; 11,4	69; 13,8	86; 17,2	231; 46,2	106; 21,2	85; 17,0
Učbenik upošteva moje predznanje.	168; 31,8	69; 13,0	79; 14,9	105; 19,8	247; 46,7	145; 27,2	115; 21,7
Učbenik mi omogoča učenje z opazovanjem, poslušanjem in izdelovanjem.	103; 19,5	69; 13,1	75; 14,2	88; 16,7	230; 43,6	186; 35,2	88; 16,7
Fotografije, slike in skice v učbeniku mi pomagajo pri učenju.	174; 28,9	101; 16,8	122; 20,3	132; 21,9	318; 52,8	181; 30,1	133; 21,1
Učbenik me navaja na samostojno učenje.	158; 29,8	74; 14,0	86; 16,2	109; 20,6	262; 49,4	129; 24,3	102; 19,2
S pomočjo učbenika izboljšujem svoje branje.	171; 34,9	72; 14,6	77; 15,9	92; 18,7	246; 49,9	135; 27,4	117; 23,7
S pomočjo učbenika izboljšujem razumevanje prebranega.	171; 31,4	73; 13,4	98; 18,0	111; 20,4	266; 48,8	146; 26,8	160; 20,2
Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju sošolcev, učiteljev, staršev in drugih.	199; 41,6	34; 7,1	67; 14,0	88; 18,4	102; 21,3	88; 18,4	160; 30,2
Učbenik me spodbuja k lepemu vedenju do okolja, učnih pripomočkov in opreme.	160; 30,2	47; 8,9	65; 12,3	92; 17,4	260; 49,1	123; 23,2	101; 19,1
S pomočjo učbenika spoznavam nove besede.	221; 38,5	104; 18,1	124; 21,6	141; 24,6	295; 51,4	197; 34,3	142; 24,7

Opomba. Krepko so označeni deleži nad 50 %.

Iz Preglednic 4 in 5 je razvidno, da večina učencev večini učbenikov ne pripisuje ponujenih pozitivnih atributov. Izstopajo učbeniki za geografijo, zgodovino in naravoslovje, nekateri pozitivni atributi so bili večinsko pripisani tudi učbenikom za slovenski jezik in matematiko.

Zadnje vprašanje je od učencev zahtevalo, da izberejo en predmet ter nato učna gradiva, ki jih uporabljajo, ko se pripravljajo na ocenjevanje znanja pri tem predmetu, razvrstijo po pogostosti (1 – najmanj pogosto, 5 – najbolj pogosto). Odgovorov v analizi nismo delili po posameznih predmetih.⁶

Preglednica 6: Pogostost uporabe posameznih učnih gradiv pri pripravljanju na ocenjevanje znanja

	1 f; %	2 f; %	3 f; %	4 f; %	5 f; %
šolski zvezek	216; 31,9	86; 11,9	68; 9,4	135; 18,8	173; 24,0
učbenik	105; 15,6	165; 24,5	98; 14,6	141; 21,0	164; 24,4

⁶ Razlog je, da je bila anketa pripravljena tako, da so učenci sami vpisali ime predmeta. Pri tem so uporabljali različna imena (tudi zaradi lapsusov in jezikovnih napak), zato je posamezen predmet lahko zapisan z zelo veliko različnimi imeni.

vsebine, ki jih najdem na spletnih straneh	147; 22,5	168; 25,7	98; 15,0	143; 21,9	98; 15,0
spletne strani, namenjene učenju	172; 26,4	154; 23,7	68; 10,4	119; 18,3	138; 21,2
delovni zvezek (učni listi, delovni listi)	41; 6,2	104; 15,6	340; 51,1	112; 16,8	69; 10,4

Opomba. Učenci so učna gradiva razvrstili po pogostosti od 1 (najmanj pogosto) do 5 (najbolj pogosto).

Kot je razvidno iz Preglednice 6, učenci pri pripravi na preverjanje in ocenjevanje znanja kot najpogostejše uporabljan vir navajajo šolski zvezek in učbenik, pri čemer je razpršenost odgovorov za vsa učna gradiva precejšnja. Tudi spletne vire učenci navajajo kot pogost vir, ki ga uporabljajo pri pripravi na ocenjevanje – nekateri so ga navedli celo na prvem mestu.

SKLEP

Z anketiranjem učencev od 6. do 9. razreda v šolskem letu 2017/2018 smo proučili uporabo učbenikov pri posamezni učnih predmetov z več vidikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe učbenikov, zaznane značilnosti učbenikov, preference učencev).

Na osnovi opravljenih analiz ugotavljamo naslednje:

- po poročanju učencev pri vseh predmetih prevladuje uporaba tiskanega učbenika, le majhen delež učencev poroča, da uporabljajo e-učbenik (samostojno ali skupaj s tiskanim učbenikom);
- učenci poročajo, da tako pri pouku kot doma najpogostejše uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik
- učenci poročajo, da pri pouku najpogostejše uporabljajo delovni zvezek za slovenščino, sledijo delovni zvezki za prvi tuj jezik, geografijo, kemijo, biologijo, gospodinjstvo in fiziko. Pri delovnih zvezkih vseh ostalih predmetih so učenci najpogostejše poročali, da jih pri pouku ne uporabljajo;
- učenci, poročajo, da doma najpogostejše uporabljajo delovni zvezek za prvi tuj jezik, sledijo delovni zvezek za slovenski jezik, geografijo, biologijo, fiziko in kemijo. Za vse ostale delovne zvezke večina učencev poroča, da jih doma nikoli ne uporabljajo;
- učenci tako učbenike kot delovne zvezke pri vseh predmetih uporabljajo pogostejše pri pouku kakor doma;
- večina učencev poroča, da imajo najraje učbenik za angleški jezik, najpogostejše pa uporabljajo učbenik za matematiko;
- učenci najbolj pozitivno ocenjujejo značilnosti učbenikov za geografijo, zgodovino in naravoslovje;
- pri pripravi na ocenjevanje znanja učenci najpogostejše uporabljajo učbenik in šolski zvezek.

DIJAKI

NAMEN

Na vzorcu dijakov srednje šole proučujemo učbenike in sicer z naslednjih vidikov:

- uporaba učbenikov: vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference
- zaznane značilnosti učbenikov

Pri tem smo namenili pozornost učbenikom vseh splošnih predmetov v srednji šoli (SLO, MAT, TJ1, TJ2, LUM, GLA, ZGO, UMZG, GEO, SOC, PSI, FIL, FIZ, KEM, BIO, INF⁷).

METODOLOGIJA

Tip raziskave

Izvedena je bila pregledna deskriptivna neeksperimentalna empirična raziskava.

Raziskovalni vzorec dijakov

V anketiranju je sodelovalo 649 dijakov s treh srednjih šol (od tega dveh gimnazij in ene poklicne srednje šole) iz treh različnih regij, od tega 187 (28,9 %) fantov in 461 (71,1 %) deklet. Dijaki so bili v povprečju stari 16,46 let (MIN = 15, MAX = 19, SD = 0,99). 217 (33,5 %) je bilo dijakov 1. letnika, 205 (31,6 %) dijakov 2. letnika in 226 (34,9 %) dijakov 3. letnika. Povprečen učni uspeh dijakov v preteklem šolskem letu je bil 4,07 (MIN = 1, MAX = 5, SD = 0,84). Z namenom grobe ocene socialnoekonomskega položaja vključenih učencev smo pridobili še nekaj dodatnih podatkov o izobrazbi, lastnini in navadah družin v raziskavo vključenih učencev. En dijak (0,2 %) je poročal o nedokončani osnovi šoli očeta, 23 (3,6 %) dijakov je poročalo o osnovnošolski izobrazbi matere in 16 (2,5 %) o osnovnošolski izobrazbi očeta. O dokončani srednješolski izobrazbi je poročalo 129 (20,0 %) za mater in 158 (24,7 %) za očeta. 75 (11,6 %) mater in 97 (15,2 %) očetov vključenih dijakov je končalo poklicno izobraževanje po srednji šoli. 92 (14,3 %) mater in 78 (12,2 %) očetov ima po poročanju dijakov višješolsko izobrazbo, 169 (26,2 %) mater in 129 (20,2 %) očetov pa univerzitetno izobrazbo. 96 (14,9 %) mater in 90 (14,1 %) očetov ima po poročanju dijakov zaključen magisterij ali doktorat. 61 (9,5 %) dijakov je poročalo, da ne poznajo izobrazbe svoje matere in 71 (11,1 %), da ne poznajo izobrazbe svojega očeta.

Večina v raziskavo vključenih dijakov poroča, da imajo doma svojo sobo (87,6 %), svojo pisalno mizo (95,9 %), svoje knjige (92,5 %) in dostop do interneta (98,9 %). 63,9 % dijakov poroča, da

⁷ Kratice za učne predmete: SLO – slovenski jezik, MAT – matematika, TJ1 – prvi tuj jezik, TJ2 – drugi tuj jezik, LUM – likovna umetnost, GLA – glasba, ZGO – zgodovina, UMZG – umetnostna zgodovina, GEO – geografija, SOC – sociologija, PSI – psihologija, FIL – filozofija, FIZ – fizika, KEM – kemija, BIO – biologija, INF – informatika.

imajo doma svoje revije. 42,6 % dijakov je poročalo, da mobilni telefon uporabljajo več kot tri ure dnevno, 48,7 % jih mobilni telefon uporablja od 1 do 3 ure, 8,2 % manj kot eno uro, 0,5 % dijakov pa je poročalo, da nimajo mobilnega telefona. Delež dijakov je poročal, da nimajo tabličnega računalnika (66,6 %), namiznega računalnika (43,3 %) oziroma prenosnega računalnika (25,1 %). Od 27,3 do 50,5 % dijakov (deleži za različne vrste računalnikov) računalnik uporablja manj kot eno uro dnevno, od 4,4 do 17,9 % med eno in tri ure dnevno ter od 1,7 do 6,5 % več kot tri ure dnevno.

Postopek zbiranja podatkov

Uporabili smo spletni anketni vprašalnik, ki je sestavljen iz sklopov anketnih vprašanj in sklopov ocenjevalnih lestvic.

Veljavnost vprašalnika temelji na upoštevanju dosedanjih znanstvenih spoznanj in pregledu učiteljev praktikov.

Zanesljivost vprašalnika smo zagotovili z natančnimi, specifičnimi vprašanji, jasnimi navodili za reševanje ter sondažno uporabo.

Objektivnost vprašalnika pripisujemo dejstvu, da anketiranje potekalo elektronsko (individualno, brez prisotnosti raziskovalca) ter da je vprašalnik sestavljen iz prevladujočega števila vprašanj zaprtega tipa, ki omogočajo objektivno razbiranje odgovorov.

23

Postopki obdelave podatkov

Podatke smo obdelali s postopki deskriptivne statistike (frekvenčne distribucije, osnovna deskriptivna statistika). Za preverjanje odnosov med spremenljivkami smo uporabili nekatere mere inferenčne statistike (t-test za odvisne vzorce).

REZULTATI IN INTERPRETACIJA

V skladu s posameznimi vidiki raziskovalnega problema navajamo rezultate po podpoglavjih, in sicer najprej prikazujemo podatke, vezane na uporabo učbenikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe pri pouku in doma, osebne preference), nato pa podatke o zaznanih značilnostih učbenikov.

Uporaba učbenikov

Večina dijakov (584, 91,8 %) poroča, da si učbenike izposodijo v šoli; le majhen delež učencev (52; 8,2 %) poroča, da si učbenikov ne izposodi v šoli.

Vrsta učbenikov

Preglednica 1 prikazuje odgovore dijakov na vprašanje, kakšne vrste učbenik uporabljajo pri posameznih predmetih

Preglednica 1: Vrsta učbenikov, ki jih dijaki uporabljajo pri posameznih predmetih

	tiskan učbenik		e-učbenik		tiskan in e-učbenik		brez učbenika		nimam predmeta		skupaj	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
SLO	526	83,8	8	1,3	31	4,9	60	9,6	3	0,5	628	100
MAT	462	73,3	5	0,8	82	13,0	77	12,2	4	0,6	630	100
TJ1	546	86,7	4	0,6	41	6,5	32	5,1	7	1,1	630	100
TJ2	565	90,0	1	0,2	20	3,2	7	5,6	7	1,1	628	100
LUM	167	26,5	5	0,8	3	0,5	279	44,3	176	27,9	630	100
GLA	337	53,7	2	0,3	1	0,2	27	4,3	261	41,6	628	100
ZGO	325	51,6	15	2,4	24	3,8	206	32,7	60	9,5	630	100
UMZG	172	27,4	2	0,3	2	0,3	210	33,5	241	38,4	627	100
GEO	523	83,1	5	0,8	15	2,4	33	5,2	53	8,4	629	100
SOC	159	25,2	5	0,8	1	0,2	80	12,7	386	61,2	361	100
PSI	87	14,0	1	0,2	2	0,3	107	17,2	425	68,3	622	100
FIL	34	5,5	2	0,3	2	0,3	20	3,2	564	90,7	622	100
FIZ	317	50,6	16	2,6	31	4,9	181	28,9	82	13,1	627	100
KEM	441	70,3	4	0,6	24	3,8	65	10,4	93	14,8	627	100
BIO	479	76,4	3	0,5	16	2,6	48	7,7	81	12,9	627	100
INF	112	18,0	17	2,7	10	1,6	135	21,7	347	55,9	621	100

Iz preglednice 1 je razvidno, da pri vseh predmetih dijaki pretežno uporabljajo tiskan učbenik. Pr vseh predmetih majhen delež dijakov poroča, da uporabljajo e-učbenik; največ jih je pri zgodovini, fiziki in informatiki. Nekoliko večji delež dijakov poroča, da uporabljajo tako tiskan kot e-učbenik, zlasti pri matematiki, prvem tujem jeziku in fiziki. Dokaj velik delež dijakov poroča, da ne uporabljajo nikakršnega učbenika – največ pri likovni umetnosti, umetnostni zgodovini, zgodovini, fiziki ter informatiki.

Pogostost uporabe učbenikov in delovnih zvezkov

V nadaljevanju nas je zanimalo, kako pogosto dijaki uporabljajo učbenike in delovne zvezke za posamezne predmete pri pouku in doma.

Pogostost uporabe učbenikov

V preglednici 2 so prikazani odgovori dijakov na vprašanje, kako pogosto uporabljajo učbenik pri posameznih predmetih pri pouku in doma.

Preglednica 2: Pogostost uporabe učbenikov pri pouku in doma po posameznih predmetih: frekvenca in deskriptivne statistike

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f; %	doma f; %	pouk f; %	doma f; %	pouk f; %	doma f; %	pouk f; %	doma f; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	105; 16,7	137; 22,2	285; 45,5	252; 40,8	167; 26,6	138; 22,3	71; 11,3	91; 14,7	2,32	2,30	0,88	0,97
MAT	245; 39,0	106; 17,3	176; 28,0	188; 30,6	138; 22,0	191; 31,1	69; 11,0	129; 21,0	2,05	2,56	1,02	1,01
TJ1	40; 6,4	99; 16,1	108; 17,2	175; 28,5	236; 37,6	186; 30,3	243; 38,8	154; 25,1	3,09	2,64	0,90	1,03
TJ2	34; 5,5	89; 14,7	134; 21,6	177; 29,2	218; 35,1	179; 29,5	235; 37,8	162; 26,7	3,05	2,68	0,90	1,02
LUM	300; 72,5	285; 71,3	91; 22,0	77; 18,8	15; 3,6	25; 6,3	8; 1,9	15; 3,8	1,35	1,43	0,65	0,77
GLA	81; 21,4	64; 17,3	181; 47,8	147; 39,8	84; 22,2	87; 23,6	33; 8,7	71; 19,2	2,18	2,45	0,87	0,95
ZGO	333; 58,1	252; 45,7	144; 25,1	130; 23,6	68; 11,9	97; 17,6	28; 4,9	72; 13,1	1,64	1,98	0,87	1,08
UMZG	290; 75,9	243; 66,2	65; 17,0	72; 19,6	20; 5,2	34; 9,3	7; 1,8	18; 4,9	1,33	1,53	0,66	0,86
GEO	64; 11,2	74; 13,6	160; 28,1	92; 16,8	167; 29,3	135; 24,7	178; 31,3	245; 44,9	2,81	3,01	1,00	1,08
SOC	139; 62,3	106; 45,9	56; 25,1	77; 33,3	17; 7,6	27; 11,7	11; 4,9	21; 9,1	1,55	1,84	0,84	0,96
PSI	154; 77,0	132; 62,6	29; 14,5	42; 19,9	9; 4,5	24; 11,4	8; 4,0	13; 6,2	1,36	1,61	0,75	,092
FIL	38; 50,7	50; 54,3	18; 24,0	17; 18,5	9; 12,0	18; 19,6	10; 13,3	7; 7,6	1,88	1,80	1,08	1,01
FIZ	307; 56,7	175; 33,1	167; 30,9	216; 40,8	49; 9,1	86; 16,3	18; 3,3	52; 9,8	1,59	2,03	0,79	0,94
KEM	173; 32,3	97; 18,6	185; 34,6	154; 29,5	119; 22,2	148; 28,4	58; 10,8	123; 23,6	2,12	2,57	0,98	1,04
BIO	203; 37,4	83; 15,6	200; 36,8	175; 33,0	99; 18,2	149; 28,1	41; 7,6	124; 23,4	1,96	2,59	0,93	1,01
INF	175; 63,2	178; 60,5	77; 27,8	79; 26,9	15; 5,4	23; 7,8	10; 3,6	14; 4,8	1,49	1,57	0,76	0,83

Iz preglednice je razvidno, da dijaki pri pouku najpogosteje uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik, sledijo učbeniki za drugi tuj jezik, geografijo, slovenski jezik, glasbo, kemijo, matematiko, biologijo, filozofijo, zgodovino, fiziko, sociologijo, informatiko, psihologijo, likovno umetnost in umetnostno zgodovino. Dijaki poročajo, da doma najpogosteje uporabljajo učbenik za geografijo, sledijo učbeniki za drugi tuj jezik, prvi tuj jezik, matematiko, biologijo, kemijo, glasbo, slovenski jezik, fiziko, zgodovino, sociologijo, filozofijo, psihologijo, informatiko, umetnostno zgodovino in likovno umetnost.

Preverili smo tudi, ali obstajajo statistično pomembne razlike v uporabi učbenikov za posamezne predmete pri pouku in doma. Rezultati t-testa za odvisne vzorce so pokazali, da pri slovenskem jeziku ($t_{SLO} = 1,033$; $df_{SLO} = 611$; $p_{SLO} = 0,302$) in filozofiji ($t_{FIL} = -0,778$; $df_{FIL} = 46$; $p_{FIL} = 0,441$) ni statistično pomembnih razlik v pogostosti uporabe učbenikov pri pouku in doma. Pri obeh tujih jezikih dijaki poročajo o statistično pomembno bolj pogosti uporabi učbenika pri pouku kot doma ($t_{TJ1} = 11,705$; $df_{TJ1} = 608$; $p_{TJ1} = 0,000$; $t_{TJ2} = 9,780$; $df_{TJ2} = 597$; $p_{TJ2} = 0,000$). Pri vseh drugih predmetih dijaki poročajo o statistično pomembno pogostejši uporabi učbenika doma kot v šoli ($t_{MAT} = -10,827$; $df_{MAT} = 609$; $p_{MAT} = 0,000$; $t_{LUM} = -2,527$; $df_{LUM} = 370$; $p_{LUM} = 0,012$; $t_{GLA} = -5,103$; $df_{GLA} = 345$; $p_{GLA} = 0,000$; $t_{ZGO} = -9,079$; $df_{ZGO} = 538$; $p_{ZGO} = 0,000$; $t_{UMZG} = -5,373$; $df_{UMZG} = 338$; $p_{UMZG} = 0,000$; $t_{GEO} = -4,654$; $df_{GEO} = 531$; $p_{GEO} = 0,000$; $t_{SOC} = -5,315$; $df_{SOC} = 197$; $p_{SOC} = 0,000$; $t_{PSI} = -5,430$; $df_{PSI} = 177$; $p_{PSI} = 0,000$; $t_{FIZ} = -11,984$; $df_{FIZ} = 514$; $p_{FIZ} = 0,000$; $t_{KEM} = -10,233$; $df_{KEM} = 504$; $p_{KEM} = 0,000$; $t_{BIO} = -12,402$; $df_{BIO} = 517$; $p_{BIO} = 0,000$; $t_{INF} = -2,504$; $df_{INF} = 250$; $p_{INF} = 0,013$).

Pogostost uporabe delovnih zvezkov

Preglednica 3: Pogostost uporabe delovnih zvezkov pri pouku in doma po posameznih predmetih: frekvence in deskriptivne statistike

	1 - nikoli		2 - občasno		3 - pogosto		4 - vedno		M		SD	
	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk f ; %	doma f ; %	pouk	doma	pouk	doma
SLO	176; 29,0	264; 45,4	245; 40,4	193; 33,2	143; 23,6	87; 14,9	43; 7,1	38; 6,5	2,09	1,83	0,90	0,91
MAT	489; 81,6	465; 80,9	54; 9,0	54; 9,4	35; 5,8	33; 5,7	21; 3,5	23; 4,0	1,31	1,33	0,74	0,76
TJ1	61; 10,2	139; 24,3	141; 23,6	187; 32,6	235; 39,3	151; 26,4	161; 26,9	96; 16,8	2,83	2,36	0,94	1,02
TJ2	151; 25,5	200; 35,3	142; 24,0	149; 26,3	182; 30,8	143; 25,2	116; 19,6	75; 13,2	2,45	2,16	1,07	1,05
LUM	345; 89,6	348; 89,7	22; 5,7	21; 5,4	11; 2,9	21; 3,1	7; 1,8	7; 1,8	1,17	1,17	0,55	0,56

GLA	328; 88,9	324; 88,5	24; 6,5	26; 7,1	9; 2,4	11; 3,0	8; 2,2	5; 1,4	1,18	1,17	0,57	0,53
ZGO	495; 90,8	473; 92,0	25; 4,6	21; 4,1	14; 2,6	14; 2,7	11; 2,0	6; 1,2	1,16	1,13	0,55	0,49
UMZG	344; 91,0	323; 89,0	21; 5,6	26; 7,2	7; 1,9	6; 1,7	6; 1,6	8; 1,2	1,14	1,17	0,50	0,56
GEO	114; 20,7	172; 33,2	148; 26,9	173; 33,4	189; 34,4	120; 23,2	99; 18,0	53; 10,2	2,50	2,10	1,01	0,98
SOC	207; 88,1	199; 85,0	16; 6,8	18; 7,7	9; 3,8	13; 5,6	3; 1,3	4; 1,7	1,18	1,24	0,55	0,63
PSI	180; 86,1	191; 88,4	17; 8,1	12; 5,6	8; 3,8	9; 4,2	4; 1,9	4; 1,9	1,22	1,19	0,60	0,59
FIL	84; 75,0	102; 76,7	15; 13,4	12; 9,0	6; 5,4	12; 9,0	7; 6,3	7; 5,3	1,43	1,43	0,86	0,86
FIZ	467; 90,7	451; 91,9	32; 6,2	24; 4,9	10; 1,9	12; 2,4	6; 1,2	4; 0,8	1,14	1,12	0,48	0,45
KEM	203; 39,3	227; 46,1	90; 17,4	86; 17,5	142; 27,5	111; 22,6	81; 15,7	68; 13,8	2,20	2,04	1,12	1,11
BIO	465; 89,1	462; 92,6	40; 7,7	20; 4,0	9; 1,7	14; 2,8	8; 1,5	3; 0,6	1,16	1,11	0,51	0,44
INF	258; 85,7	259; 86,6	27; 9,0	25; 8,4	10; 3,3	8; 2,7	6; 2,0	7; 2,3	1,22	1,21	0,60	0,60

27

Preglednica 3 prikazuje poročanja dijakov o pogostosti uporabe delovnih zvezkov pri posameznih predmetih pri pouku in doma. Razvidno je, da učenci tako pri pouku kot doma najpogosteje uporabljajo delovni zvezek za oba tuja jezika, geografijo, slovenski jezik in kemijo. Pri drugih predmetih večina dijakov poroča, da delovnega zvezka tako pri pouku kot doma nikoli ne uporabljajo.

Rezultati t-testa za odvisne vzorce, s katerim smo preverili, ali so razlike med pogostostjo uporabe delovnih zvezkov za posamezne predmete pri pouku in doma statistično pomembne, kažejo, da pri matematiki ($t_{MAT} = -0,571$; $df_{MAT} = 561$; $p_{MAT} = 0,568$), likovni umetnosti ($t_{LUM} = 0,000$; $df_{LUM} = 349$; $p_{LUM} = 1,000$), glasbi ($t_{GLA} = -0,458$; $df_{GLA} = 333$; $p_{GLA} = 0,647$), zgodovini ($t_{ZGO} = -0,954$; $df_{ZGO} = 499$; $p_{ZGO} = 0,341$), umetnostni zgodovini ($t_{UMZG} = -1,232$; $df_{UMZG} = 339$; $p_{UMZG} = 0,219$), sociologiji ($t_{SOC} = -1,978$; $df_{SOC} = 198$; $p_{SOC} = 0,051$), psihologiji ($t_{PSI} = -0,277$; $df_{PSI} = 182$; $p_{PSI} = 0,782$), filozofiji ($t_{FIL} = -0,000$; $df_{FIL} = 46$; $p_{FIL} = 1,000$), informatiki ($t_{INF} = -0,288$; $df_{INF} = 261$; $p_{INF} = 0,773$) in fiziki ($t_{FIZ} = 0,727$; $df_{FIZ} = 473$; $p_{FIZ} = 0,467$) ni statistično pomembnih razlik v pogostosti uporabe delovnih zvezkov pri pouku in doma, kot o njih poročajo dijaki. Razlike pri slovenskem jeziku ($t_{SLO} = 8,937$; $df_{SLO} = 570$; $p_{SLO} = 0,000$), prvem tujem jeziku ($t_{TJ1} = 12,898$; $df_{TJ1} = 554$; $p_{TJ1} = 0,000$), drugem tujem jeziku ($t_{TJ2} = 8,772$; $df_{TJ2} = 550$; $p_{TJ2} = 0,000$), geografiji ($t_{GEO} = 9,810$; $df_{GEO} = 504$; $p_{GEO} = 0,000$), kemiji ($t_{KEM} = 3,840$; $df_{KEM} = 473$; $p_{KEM} = 0,000$) in biologiji ($t_{BIO} = 2,690$; $df_{BIO} = 479$; $p_{BIO} = 0,007$) so

statistično pomembne – dijaki pri teh predmetih poročajo, da delovni zvezek pogosteje uporabljajo v šoli kot doma.

Na odprto vprašanje, kateri učbenik najpogosteje uporabljajo, največ dijakov odgovarja, da najpogosteje uporabljajo učbenik za geografijo (310), sledijo učbenik za matematiko (108), angleški jezik (95), kemijo (43), biologijo (39), nemški jezik (28), slovenski jezik (22), zgodovino (20), fiziko (8), ruski jezik (6), glasbo (2), francoski jezik (1), filozofijo (1) in italijanski jezik (1)).

Preference dijakov

Na odprto vprašanje, kateri učbenik imajo najraje, največ dijakov odgovarja, da imajo najraje učbenik za geografijo (207), sledijo učbenik za kemijo (84), angleški jezik (73), biologijo (51) matematiko (35), slovenski jezik (27), zgodovino (24), glasbo (21), nemški jezik (14), španski jezik (12), ruski jezik (12), italijanski jezik (7), fiziko (5), sociologijo (2), francoski jezik (1), psihologijo (1) in likovno umetnost (1).

Zaznane značilnosti učbenikov

V Preglednicah 4 in 5 so prikazani odgovori dijakov na vprašanje, kjer so morali po posameznih vidikih oceniti učbenike za različne predmete. Dijaki so morali za učbenik za vsak predmet oceniti, ali ustreza opisu ali ne. V Preglednicah 4 in 5 so prikazane frekvenca in deleži, kolikokrat je bil posamezen učbenik izbran kot tak, ki ustreza danemu opisu.

28

Preglednica 4: S strani dijakov zaznane značilnosti učbenikov za predmete SLO, MAT, TJ1, TJ2, LUM, GLA, ZGO IN UMZG: frekvenca in deleži⁸

Značilnosti učbenikov	SLO f; %	MAT f; %	TJ1 f; %	TJ2 f; %	LUM f; %	GLA f; %	ZGO f; %	UMZ G f; %
Učbenik se navezuje na moje potrebe in interese.	210; 41,2	218; 42,7	263; 51,5	220; 43,1	49; 9,6	107; 21,0	134; 26,3	48; 9,4
Učbenik se navezuje na vsakdanje življenje	132; 32,4	82; 20,1	216; 52,9	144; 35,3	35; 8,6	59; 14,5	49; 12,0	18; 4,4
Učbenik me spodbuja, da iščem razloge za nek pojav, jih analiziram in pojasnjujem.	64; 18,1	118; 33,3	97; 27,4	71; 20,1	44; 12,4	44; 12,4	85; 24,0	27; 7,6
Učbenik me motivira in spodbudi mojo miselno aktivnost.	65; 16,3	165; 41,4	143; 35,8	102; 25,6	40; 10,0	56; 14,0	74; 18,5	13; 3,3
Učbenik me spodbuja, da iščem nove ideje za reševanje posameznih problemov.	44; 11,9	193; 52,3	82; 22,2	55; 14,9	50; 13,6	31; 8,4	48; 13,0	12; 3,3
Učbenik mi omogoča, da lahko smiselno povezujem znanja med različnimi predmeti.	114; 17,6	110; 28,2	141; 36,2	97; 24,9	62; 15,9	79; 20,3	103; 26,4	35; 9,0

⁸ Učbenike za vse predmete so ocenjevali vsi dijaki – torej tudi tisti, ki predmeta v določenem razredu nimajo. Ti jim seveda niso pripisali navedenih značilnosti in zato so deleži pri teh predmetih manjši.

Učbenik mi omogoča, da lahko smiselno povezujem znanja znotraj posameznega predmeta.	269; 35,2	180; 43,4	168; 40,5	129; 31,1	54; 13,0	82; 19,8	100; 24,1	28; 6,7
Učbenik mi je v pomoč pri iskanju potrebnih podatkov in informacij.	253; 41,7	177; 40,8	182; 41,9	150; 34,6	60; 13,8	107; 24,7	118; 27,2	44; 10,1
Učbenik me spodbuja k iskanju informacij na internetu.	69; 10,6	83; 25,4	108; 33,0	97; 29,7	48; 14,7	50; 15,3	63; 19,3	24; 7,3
Učbenik izhaja oz. se navezuje na moje predznanje.	181; 43,7	171; 41,3	191; 46,1	117; 28,3	54; 13,0	77; 18,6	85; 20,5	23; 5,6
S pomočjo učbenika se lahko učim na različne načine.	108; 30,1	136; 37,9	155; 43,2	119; 33,1	47; 13,1	69; 19,2	66; 18,4	18; 5,0
Fotografije, slike, skice in grafični prikazi v učbeniku mi pomagajo pri učenju.	139; 32,0	179; 41,2	180; 41,5	161; 37,1	89; 20,5	118; 27,2	123; 28,3	72; 16,6
Učbenik me navaja na samostojno učenje.	140; 36,9	162; 42,7	161; 42,5	129; 34,0	73; 19,3	73; 19,3	84; 22,2	42; 11,1
S pomočjo učbenika razvijam različne strategije branja.	155; 43,4	62; 17,4	136; 38,1	106; 29,7	48; 13,4	57; 16,0	66; 18,5	27; 7,6
Učbenik mi omogoča, da razvijam različne vrste komunikacije.	121; 36,3	55; 16,5	156; 46,8	123; 36,9	47; 14,1	51; 15,3	34; 10,2	13; 3,9
Učbenik spodbuja moj besedni zaklad.	244; 54,8	72; 16,2	222; 49,9	173; 38,9	42; 9,4	62; 13,9	67; 15,1	26; 5,8

29

Opomba. Krepko so označeni deleži nad 50 %.

Preglednica 5: S strani učencev zaznane značilnosti učbenikov za predmete GEO, FIL, SOC, PSI, INF, FIZ, KEM, BIO: frekvence in deleži⁹

Značilnosti učbenikov	GEO f; %	FIL f; %	SOC f; %	PSI f; %	INF f; %	FIZ f; %	KEM f; %	BIO f; %
Učbenik se navezuje na moje potrebe in interese.	246; 62,8	40; 10,2	42; 10,7	54; 13,8	47; 12,0	75; 19,1	156; 39,8	150; 38,3
Učbenik se navezuje na vsakdanje življenje	222; 58,3	32; 8,3	54; 14,0	60; 15,5	44; 11,4	84; 21,8	109; 28,2	153; 39,6
Učbenik me spodbuja, da iščem razloge za nek pojav, jih analiziram in pojasnujem.	171; 48,2	32; 9,0	25; 7,0	44; 12,4	30; 8,5	83; 23,4	121; 34,1	126; 35,5
Učbenik me motivira in spodbudi mojo miselno aktivnost.	154; 46,2	33; 9,9	32; 9,6	38; 11,4	33; 9,9	74; 22,2	102; 30,6	120; 36,0
Učbenik me spodbuja, da iščem nove ideje za reševanje posameznih problemov.	109; 34,8	30; 9,6	29; 9,3	29; 9,3	35; 11,2	88; 28,1	96; 30,7	85; 27,2
Učbenik mi omogoča, da lahko smiselno povezujem znanja med različnimi predmeti.	167; 47,6	26; 7,4	39; 11,1	40; 11,4	41; 11,7	79; 22,5	114; 32,5	132; 37,6

⁹ Učbenike za vse predmete so ocenjevali vsi dijaki – torej tudi tisti, ki predmeta v določenem razredu nimajo. Ti jim seveda niso pripisali navedenih značilnosti in zato so deleži pri teh predmetih manjši.

Učbenik mi omogoča, da lahko smiselno povezujem znanja znotraj posameznega predmeta.	193; 53,5	41; 11,4	35; 9,7	43; 11,9	28; 7,8	77; 21,3	132; 36,6	128; 35,5
Učbenik mi je v pomoč pri iskanju potrebnih podatkov in informacij.	211; 57,3	35; 9,5	30; 8,2	45; 12,2	41; 11,1	91; 24,7	134; 36,4	139; 37,8
Učbenik me spodbuja k iskanju informacij na internetu.	113; 38,8	29; 10,0	30; 10,3	31; 10,7	37; 12,7	68; 23,4	73; 25,1	78; 26,8
Učbenik izhaja oz. se navezuje na moje predznanje.	179; 50,4	34; 9,6	31; 8,7	31; 8,7	32; 9,0	85; 23,9	128; 36,1	113; 31,8
S pomočjo učbenika se lahko učim na različne načine.	150; 50,0	29; 9,7	32; 10,7	28; 9,3	29; 9,7	69; 23,0	83; 27,7	85; 28,3
Fotografije, slike, skice in grafični prikazi v učbeniku mi pomagajo pri učenju.	223; 58,5	27; 7,1	34; 8,9	40; 10,5	36; 5,6	98; 25,7	145; 38,1	166; 43,6
Učbenik me navaja na samostojno učenje.	173; 52,4	29; 8,8	33; 10,0	32; 9,7	36; 10,9	68; 20,6	110; 33,3	112; 33,9
S pomočjo učbenika razvijam različne strategije branja.	130; 48,5	23; 8,6	22; 8,2	36; 13,4	29; 10,8	42; 15,7	70; 26,1	70; 26,1
Učbenik mi omogoča, da razvijam različne vrste komunikacije.	105; 44,3	28; 11,8	24; 10,1	32; 13,5	38; 16,0	34; 14,3	60; 25,3	53; 22,4
Učbenik spodbuja moj besedni zaklad.	158; 52,5	19; 6,3	36; 12,0	50; 16,6	37; 12,3	58; 19,3	84; 27,9	108; 35,9

30

Opomba. Krepko so označeni deleži nad 50 %.

Iz Preglednic 4 in 5 je razvidno, da večina dijakov večini učbenikov ne pripisuje ponujenih pozitivnih atributov. Izstopa učbenik za geografijo, ki mu večina dijakov pripisuje večino ponujenih pozitivnih atributov. Prav tako so bili v posameznih vidikih večinsko pozitivno ocenjeni učbenik za prvi tuj jezik ter učbenik za slovenski jezik in matematiko.

Zadnje vprašanje je od dijakov zahtevalo, da izberejo en predmet ter nato učna gradiva, ki jih uporabljajo, ko se pripravljajo na ocenjevanje znanja pri tem predmetu, razvrstijo po pogostosti (1 – najmanj pogosto, 5 – najbolj pogosto). Odgovorov v analizi nismo delili po posameznih predmetih¹⁰.

¹⁰ Razlog je, da je bila anketa pripravljena tako, da so dijaki sami vpisali ime predmeta. Pri tem so uporabljali različna imena (tudi zaradi lapsusov in jezikovnih napak), zato je posamezen predmet lahko zapisan z zelo veliko različnimi imeni.

Preglednica 6: Pogostost uporabe posameznih učnih gradiv pri pripravljanju na ocenjevanje znanja

	1 f; %	2 f; %	3 f; %	4 f; %	5 f; %
šolski zvezek	104; 19,6	43; 8,1	40; 7,5	82; 15,4	262; 49,3
učbenik	30; 5,7	77; 14,7	66; 12,6	189; 36,0	163; 31,0
vsebine, ki jih najdem na spletnih straneh	100; 19,2	176; 33,7	143; 27,4	75; 14,3	28; 5,4
spletne strani, namenjene učenju	191; 36,8	155; 29,9	64; 12,3	65; 12,5	44; 8,5
delovni zvezek (učni listi, delovni listi)	100; 19,5	71; 13,8	210; 40,9	100; 19,5	32; 6,2

Opomba. Učenci so učna gradiva razvrstili po pogostosti od 1 (najmanj pogosto) do 5 (najbolj pogosto).

Kot je razvidno iz Preglednice 6, dijaki pri pripravi na preverjanje in ocenjevanje znanja kot najpogostejše uporabljan vir navajajo šolski zvezek in učbenik.

SKLEP

Z anketiranjem dijakov od 1. do 3. letnika v šolskem letu 2017/2018 smo proučili uporabo učbenikov pri posamezni učnih predmetov z več vidikov (vrsta učbenika, pogostost uporabe učbenikov, zaznane značilnosti učbenikov, preference dijakov).

Na osnovi opravljenih analiz ugotavljamo naslednje:

- po poročanju dijakov pri vseh predmetih prevladuje uporaba tiskanega učbenika, le majhen delež dijakov poroča, da uporabljajo e-učbenik (samostojno ali skupaj s tiskanim učbenikom); pri nekaterih predmetih dijaki poročajo, da ne uporabljajo učbenika;
- dijaki poročajo, da tako pri pouku najpogostejše uporabljajo učbenik za prvi tuj jezik, doma pa učbenik za geografijo;
- dijaki tako pri pouku kot doma najpogostejše uporabljajo delovni zvezek za oba tuja jezika, geografijo, slovenski jezik in kemijo. Pri drugih predmetih večina dijakov poroča, da delovnega zvezka tako pri pouku kot doma nikoli ne uporabljajo;
- pri slovenskem jeziku in filozofiji ni statistično pomembnih razlik v pogostosti uporabe učbenikov pri pouku in doma; pri obeh tujih jezikih dijaki poročajo o statistično pomembno bolj pogosti uporabi učbenika pri pouku kot doma; pri vseh drugih predmetih dijaki poročajo o statistično pomembno pogostejši uporabi učbenika doma kot v šoli;

- dijaki poročajo, da delovni zvezek uporabljajo pogosteje v šoli kot doma pri slovenskem jeziku, prvem tujem jeziku, drugem tujem jeziku, geografiji, kemiji in biologiji. Pri drugih predmetih ni statistično pomembnih razlik v pogostosti uporabe delovnih zvezkov pri pouku in doma;
- večina dijakov poroča, da imajo najraje ter najpogosteje uporabljajo učbenik za geografijo – ta učbenik tudi najbolj pozitivno ocenjujejo po različnih kriterijih;
- pri pripravi na ocenjevanje znanja dijaki najpogosteje uporabljajo učbenik in šolski zvezek.